

Verzoek om wederhoorverzoek aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken, 30-11-2020

Zembla doet onderzoek naar de betrokkenheid van Shell-medewerkers bij het veroorzaken van lekken in pijpleidingen in Nigeria. In 2018 is de toenmalige Nederlandse ambassadeur Robert Petri door bewoners in de Niger Delta op de hoogte gesteld van deze praktijken. Graag willen we het ministerie van BuZa hierover vragen voorleggen. Ik begreep van jullie collega dat ik voor dit verzoek bij jullie moet zijn maar jullie momenteel telefonisch niet bereikbaar zijn. Vandaar alvast mijn verzoek per mail.

Zembla zal op 10 december 2020 in een uitzending getuigen aan het woord laten die verklaren in opdracht van medewerkers van Shell's Nigeriaanse dochteronderneming SPDC (hierna Shell-medewerkers genoemd) vernielingen te hebben aangebracht aan Shell's oliepijpleidingen. Meerdere bronnen beschuldigen Shell-medewerkers ervan samen te spannen met bedrijven die de vervuilde gebieden opruimen. Deze bedrijven huren vervolgens dezelfde saboterende bewoners in voor de schoonmaakklus. Shell-medewerkers zouden hieraan meewerken voor eigen gewin.

Geld uit schoonmaakbudgetten vloeien terug naar Shell-medewerkers. Uit diverse bronnen blijkt dat deze praktijken al jaren geleden aan Shell Nigeria bekend zijn gemaakt. Het dossier is gebaseerd op een tweejarig onderzoek van Milieudefensie waar Zembla inzage in heeft gekregen. Zembla heeft onafhankelijk onderzoek naar de bewijzen verricht.

Op 30 november 2018 bracht toenmalig ambassadeur Robert Petri een bezoek aan de gemeenschap van Ikarama. Bij het bezoek vertellen hooggeplaatste vertegenwoordigers van de bewoners aan Robert Petri dat Shell-medewerkers beschuldigd worden van directe betrokkenheid bij het veroorzaken van lekkages. Destijds sluit Robert Petri de bijeenkomst met de volgende woorden af: "The things you have tabled are well noted. And they are also understood. What we will do: We will take this information back to Abuja where we come from and we will share this experience and this information with Shell and also the government. This is also important". Zembla is in bezit van video opnames waarop Robert Petri deze toezeggingen doet.

Voor een nauwgezette weergave van de feiten hebben we de volgende vragen:

1. Heeft Robert Petri of een andere vertegenwoordiger van de Nederlandse overheid de beschuldigingen van betrokkenheid van Shell-medewerkers bij het veroorzaken van lekkages met het hoofdkantoor van Shell of met dochteronderneming SPDC op enige wijze besproken? Graag antwoorden met 'Ja' of 'Nee'.
2. Indien ja, wanneer en tussen wie heeft dit plaatsgevonden?
3. Indien dit onderwerp niet door een vertegenwoordiger van de Nederlandse overheid met Shell is besproken, vindt minister Stef Blok dat dit wel moet gebeuren?
4. Heeft Robert Petri of een andere vertegenwoordiger van de Nederlandse overheid de beschuldigingen van betrokkenheid van Shell-medewerkers bij het veroorzaken van lekkages met een vertegenwoordiger van de Nigeriaanse overheid op enige wijze besproken? Graag antwoorden met 'Ja' of 'Nee'.
5. Indien ja, wanneer en tussen wie heeft dit plaatsgevonden?
6. Premier Rutte bracht op 26 november 2019 een bezoek aan de Nigeriaanse president Muhammadu Buhari. Op dezelfde dag vond er een gesprek tussen de twee plaats in

het presidentiële verblijf in Abuja. Ook Shell's CEO Ben van Beurden heeft die dag een gesprek met president Buhari. Is de betrokkenheid van Shell-medewerkers bij het veroorzaken van lekkages op enige wijze door premier Rutte bij zijn bezoek besproken? Indien ja, wat is er gezegd en wat was de reactie?

7. Indien dit onderwerp niet door een vertegenwoordiger van de Nederlandse overheid met de Nigeriaanse overheid is besproken, vindt de minister dat dit wel moet gebeuren?

Reactie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, 3-12-2020

Hierbij reactie op jullie vragen.

- Nee, door het voortijdige vertrek van Robert Petri als ambassadeur in Nigeria is het hem niet gelukt om opvolging te geven aan zijn toezegging.
- Na het vertrek van Petri is een tijdelijk zaakgelastigde aangesteld om leiding te geven aan de ambassade. Zij is spoedig na haar aantreden naar de Nigerdelta gereisd om de situatie met eigen ogen te zien en met bewoners en maatschappelijke organisaties te spreken. Deze specifieke beschuldigingen zijn bij dat bezoek niet onder de aandacht gebracht van de tijdelijk zaakgelastigde. Ook was zij niet op de hoogte van de toezegging die kennelijk was gedaan door haar voorganger.
- De huidige ambassadeur heeft deze kwestie n.a.v. de vragen van Zembla alsnog besproken met Shell. Contact hierover met de Nigeriaanse autoriteiten zal spoedig volgen (mogelijk al begin volgende week, dus voor uw uitzending op 10 december. We houden u daarover op de hoogte.) Het beantwoorden van de vraag of een van de betrokken partijen strafbare feiten heeft gepleegd is uiteindelijk aan de rechter.
- De beschuldigingen hebben geen rol gespeeld bij het bezoek van minister-president Rutte aan Nigeria in november 2019.
- We moeten helaas vaststellen dat er al vele jaren sprake is van misstanden rond oliewinning in de Nigerdelta. Nederland ondersteunt al jaren maatschappelijke organisaties in de Nigerdelta en speelt sinds 2013 een actieve rol bij de realisering van een duurzame schoonmaak van delen van de Nigerdelta.
- Bezoeken aan het gebied door onze ambassade en gesprekken met bewoners en maatschappelijke organisaties zijn voor de ambassade en het ministerie van belang, onder meer om de grote problematiek te kunnen inkleuren met specifieke casuïstiek en eigen waarneming. Alle informatie die we verzamelen, geeft ons nieuwe voeding om de dialoog met alle betrokken partijen, waaronder Shell en de Nigeriaanse autoriteiten, scherp te kunnen voeren. En dat zullen we blijven doen.
- We kunnen de problemen helaas niet van vandaag op morgen oplossen, maar doen er wel alles aan om bij te dragen aan een constructief gesprek tussen alle betrokkenen om oplossingen dichterbij te brengen.

Vervolgfragen aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken, 3-12-2020

Dank voor de reactie. Toch is het antwoord dat het voortijdige vertrek van Robert Petri reden is waarom het niet is gelukt om opvolging te geven aan de toezegging niet overtuigend.

Robert Petri is niet de enige vertegenwoordiger van de Nederlandse overheid die kennis heeft genomen van de beschuldigingen over corrupte Shell-medewerkers. Tweede secretaris Chelsey Buurman begeleidde Robert Petri bij het bezoek aan Ikarama. Deze medewerker was tot oktober 2020 werkzaam bij de Nigeriaanse ambassade, anderhalf jaar na het vertrek van Petri. Hierdoor was tot voor kort kennis over deze ernstige beschuldigingen op de Ambassade aanwezig en had er opvolging aan gegeven kunnen worden.

Dat de kennis over deze beschuldigingen bij mevrouw Buurman niet was weggezaakt, blijkt uit correspondentie die Buurman in mei van dit jaar heeft met een medewerkster van Milieudefensie waar Zembla over beschikt. Gezien het detailniveau dat uit haar antwoorden blijkt kan de medewerker van de Nederlandse ambassade zich de besproken zeer goed herinneren onderwerpen. Milieudefensie vraagt in e-mails herhaaldelijk welke acties de Nederlandse overheid heeft ondernomen na de eerder genoemde toezeggingen. Klaarblijkelijk heeft het opnieuw onder de aandacht brengen van de beschuldigingen middels deze e-mails ook niet geleid tot acties waaruit blijkt dat de Nederlandse overheid “er wel alles aan (doet) om bij te dragen aan een constructief gesprek tussen alle betrokkenen om oplossingen dichterbij te brengen”

Reactie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken op vervolgvragen, 7-12-2020

In reactie op je vraag het volgende:

‘De toezegging zoals ambassadeur Petri hem bedoeld had, is tussen wal en schip geraakt. Naar aanleiding van de vragen van Zembla heeft de huidige ambassadeur in Nigeria alsnog actie ondernomen.’